

GOSPODARSTVO

TRGOVINA • FINANCA • INDUSTRIJA • OBRT • KMETIJSTVO
LETO VII. ŠT. 152 PETEK, 17. JULIJA 1953 TRST, UL. GEPPA 9 - TEL. 89-33

„Iz Trsta gledajo čez mejo“

Milanski gospodarski list n° 24 Orea je priobčil politično gospodarsko razmotravanje svojega posebnega dopisnika Fr. Mafera o pomeni italijanskega in jugoslovanskega gospodarstva za Trst.

Tudi priznavamo, da pomeni ta dopis v Trstu kratek korak k boljše razumevanju dejanskega pomena gospodarskih stikov Trsta z zaledjem Trsta z Jugoslavijo. Piscec sicer izdružljivo gospodarstvo povezuje Trsta z Italijo — znan je se vedno vsak tržaški pesel hkrati tudi pesel Italije — vendar je nasei toliko poguma, da je v svojem dopisu postavil zgovoren in priznanja poln naslov: 35 tržakovega vselej gledajo čez mejo? (Dalia Flera di Trieste si guarda oltre confine).

Ta naslov res natančno zajema danjša politično in gospodarsko stvarnost v Trstu. Trst v resnici že čez mejo, zve v zaledje, kakor je zri stoletja in stoletja; če mu je bila umetno postavljena politična in carinska meja, ki ga loči od tega zaledja, mora gledati čez njo. Niti vsemogočni Mussolini ni mogel te tako dvigniti in zamufilirati, da bi Tržičani prenehali gledati čez njo v zaledje — vir njihovega bogastva. Trst, svobodni Trst med morjem in prostranim zaledjem. V tem njegovih naravnih legi je bilo dano jamstvo za njegov gospodarski prosper.

Po najnovejših izjavah jugoslovanovskih državljanov in njihovih razlagah na najbolj pristojnih mestih je postalo tudi najbolj skeptičnim in nezaupljivim Tržičanom jasno, da nima jugoslovanska zahteva po sovrabi Svobodnega tržakega ozemlja samo namena, zaščititi jugoslovanovskih političnih in gospodarskih koristi — kakor n. pr. prepričati prodiranje Italije v Podonavje — temveč tudi namen, varovati politično in gospodarsko svobodo Trsta in vsega prebivalstva na Svobodnem tržakem ozemlju. Ako Jugoslavija ves povojni čas — in pomočnik zunanjega ministra A. Bebler je le dni to ponudbo ponovil — ponuja tržaki industriji svoje surovine, razne vrste rud, les, industrijske rastline itd. v zameno za dokončne izdelke, hče s tem tudi zagotoviti delo tej industriji ter tržako gospodarstvo osvoboditi podrejenosti italijanskemu gospodarstvu.

Prav zaradi tega ne ugajajo Fr. Maferi izjavjanja Aleša Beblerja, ski trmastvo vztraja pri svobodni tržaki industriji, ki bi morala pretrgati vez z italijanskim gospodarskim sistemom. Ni dvoma, da je 25-letno hiranje Trsta pod Italijo pokazalo, da tržako gospodarstvo v okviru italijanskega carskega sistema nima bodočnosti. To je potrdilo tudi gospodarski razvoj Trsta od časa, ko je ZVU leta 1949 proti izrecnim določbam mirovne pogodbe vključila zopet tržako gospodarstvo v italijanski gospodarski sestav. Milanski list naštevava kar 19 novih italijanskih podjetij in se 13 (1), ki se v Trstu pripravljajo, v dokaz gospodarskega razvoja in močnega industrijskega potenciala Trsta, toda ne omenja dveh značilnih okoliščin: da so italijanska industrijska podjetja te tržake obrate zgradila s krediti ZVU, oziroma Marshallovega plana, ki so bili namenjeni samo Svobodnemu tržakemu ozemlju, in da najnovejša uradna statistika ZVU navaja danes večje število nezaposlenih kakor pred leti. Piscec ne omenja, da so italijanski tovarnarji postavili nova podjetja v Trstu prav zato, da lahko izkoristijo poceni kredite ZVU (okoli 3%).

Odvceč bi bilo izpodbijati trditve milanskega lista, da lahko samo italijanski trg zagotovi razpečavanje proizvodnje tržake industrije, ki je vendar predobro znano, da je italijanska industrija v krizi zaradi skrajšanja izvoza, ker torej domači italijanski trg ne more absorbirati njenih izdelkov. Poglavje o ustanovitvi nove industrije v Trstu bi bilo treba dopolniti še s pripombo, da je italijanska veleindustrija prepričala vsako pobudo tujega kapitala — v nekaterih primerih tudi tržakega — da bi se v Trstu ustanovila neitalijanska podjetja.

Milanski list ocita Jugoslavijo

Milanski list ocita Jugoslavijo, da je jugoslovansko zaledje ne uporabljala tržake luke in da Jugoslavija postavlja pogoje, da lahko plača pristanišče in usluge z izvozom blaga. V tem pogledu bi se morda dalo nekaj narediti, meni list, ko bi jugoslovansko blago ne bilo predrago. Italija ne more plačevati za Trst posebnega socialnega davka, ki bi ga predstavljale višje cene jugoslovanskega blaga. Kdo pa to žrtvuje od Italije zahteva?

Da bi jugoslovanska trgovinska podjetja bila tako navdna, da bi zahtevala za svoje blago višje cene kakor so cene na mednarodnem trgu, je pretežno verjeti, v tem ni problem! Mar ni še vedno dobro v spominj primer, ko je hotela CSR poravnati pristaniščne usluge v Trstu z izvozom čevljev? ZVU je tedaj morala odbiti to ponudbo, ker je bila po finančnih in gospodarskih razpisih iz leta 1948 vezana na pristaneke Italije. Ta seveda mora ščititi svoje tovarnarje. Zato je padla v vodo českoslovska ponudba na škodo tržakega pristanišča in samih Tržičanov, ki bi lahko čevlje čez luke kupovali po nižjih cenah.

Vrtno se vedno v začaranem krogu, ki ga je začrtala vključitev Trsta v italijanski gospodarski sestav in carinski sistem, ki pač štiti italijansko gospodarstvo prav tako, kakor so pred stoletji Benetke štitele vsvoje.

MOTORNİ VLAK

Dunaj - Maribor - Trst

Kakor poročata »Gospodarski vestnik«, je bila 4. julija v Trgovinski zbornici v Ljubljani jugoslovansko-avstrijska konferenca, katere so se udeležili predstavniki iz Avstrije in Slovenije. Sestanku so prisostvovali tudi predstavniki gospodarskih ustanov, Avstrijske železnice izvedence je vodil doktor Kepnik, graško trgovinski zbornik pa je predstavljal njen predsednik dr. Roth. Z jugoslovanske strani je prisostvoval razgovorom predsednik Trgovinske zbornice Cunder Stane, nadalje predstavniki carinske in notranje uprave. Slo je za poživitev prometa na progi Dunaj-Ljubljana-Trst. Dosežen je bil sporazum, po katerem bo skrajšan čas postajanja potniških vlakov zlasti na obmejnih postajah. Po tem sporazumu bodo uvedli tudi direktni motorni brzi vlak na progi Dunaj-Maribor-Ljubljana-Trst; vlak bo vozil lahko z brzino 150 km na uro. Preskrbljeno bo za čim večjo ugodnost potujočega občinstva. Carinski in drugi pregledi bodo čim hitrejši.

Gotovo je, da bo zboljšanje prometa na glavni progi iz zaledja v Trst koristilo predvsem samemu Trstu.

Izrael država brez prašičev

Pristajši verskih strank so v izraelskem parlamentu prodrlji za zahtevo, naj vlada prepove rejo prašičev v Izraelu. Verske določbe ne dovoljujejo Židom, da bi jedli svinsko meso. Vlada se je hotela postaviti proti splošni prepovedi prašičarje; tako je trgovinski minister razlagal, da bodo prašiče redili samo v krajih, kjer ne prebivajo Židje. Toda vlada je zašla v manjšino in obveljal je predlog, naj se prašičarje v Izraelu sploh prepove.

ZMRZAL HUDO POSKODOVALA NEMSKA VINOGRADNICA

Cenitev škode, ki je povzročila zmrzal na 35.000 hektarjih vinogradov v Porenju, je pokazala, da je bilo 2800 hektarov vinogradov popolnoma pokodovanih, 3900 ha pa za 50-90%. Celotna slika je naslednja: 7% precejšnje površine popolnoma pokodovane, 17% pa za 50% in še bolj. Cena nemških vin je v zadnjem času nekoliko poskočila.

AMERISKA VOJASKA NAROCILA ANGLIJI

Združene ameriške države so dale V. Britaniji dodatek za 445-450 milijonov dolarjev vojaških naročil (off shore). Vojaska pomoč »off shore« V. Britaniji v ameriškem finančnem letu 1952-53 je znašala 400 milijonov dolarjev; v finančnem letu 1953-54 bo dosegla 200 milijonov dolarjev.

XIX. PROTİ KANARSKIM OTOKOM

Z novim dnem so se v moji glavi poleg marokanskih težav začele mešati tudi skrbi, ki mi jih je povzročalo neuspešno iskanje »mavla« (tovora) od Kanarskih otokov. Francija tedaj še ni sklenila trgovinskih dogovorov s Španijo. Med Kazablanko in temi otoki so zaradi tega zdaj vozili samo hitri motorni čolni tihotapev.

Pred nami je tudi še dolga pot in čakala nas je buda še najtežja naloga potovanja: preplaviti 3.000 km odprtega morja med otocem Zeleneza rta (Cap Verde) in brazilskim pristaniščem Pernambuco.

Meteorološka poročila, ki sem jih v usakem pristanišču zbral z enako vneto, kot sem iskal nafte, nafte in denar, so nam naznanjala, da so pasatni vetrovi to leto posebno šibki in da jih v določeni predelih sploh ni. Ze sredi junija so se pretvili dogledni svojo običajne, najsevernejše, predele, t. j. okrog 30 stopinj severne širine.

Kot se človek navadno najprej odloči za najtežje delo, je tudi mene z nestrpnostjo pripranjalo, da čimprej preplovem to velikansko lužo.

VEDNO MANJ DENARJA IZ AMERIKE

Malokatero leto je bila razprava o pomoči tujini pred ameriškim predstavnškim domom (poslanska zbornica) in senatom tako ostrakor leto. Ameriška javnost se očitno vedno bolj upira pošiljanju pomoči tujini. Senat je končno odobril pomoč tujim državam za finančno leto 1953-54, vendar s pripombo, da morata vojaska in gospodarska pomoč tujini l. 1955 popolnoma prenehati.

Kako narašča v ZDA odpor proti pomoči, nam pokaže tale razvoj: Za finančno leto 1953-54 je bivši predsednik Truman predložil pomoč 7600 milijonov dolarjev. Njegov naslednik Eisenhower je pomoč skrčil na 5800 mil. dolarjev. Nato je senat odbil nadaljnjih 500 milijonov in predstavniki ški je pomoč skrčil na 4900 mil. dolarjev. Senator Taft je zahteval nadaljnje skrčenje.

Nazadnje je prišlo med senatom in predstavnškim domom do kompromisa. Mešana finančna komisija se je namreč združila glede naslednjih šteje kupovali po nižjih cenah.

višk: vsa pomoč bo dosegla 5.157.230.000 dolarjev

(torej nekaj nad 5 milijard) dolarjev). Vojaska pomoč Evropi znesla 2.129.689.000 dolarjev. Senat je prej za Evropo določil 2.179.689.000 dolarjev, predstavniki dom pa 2.079.689.000 dolarjev. Gospodarska pomoč Evropi znaša samo 250 milijonov dolarjev. Senat je prej določil 300 milijonov, zbornica 290. Za vojasko pomoč Blizvzhodu in Afriki pojde 355.213.000 dol. Ena milijarda je bila določena za evropsko skupno vojasko. Ker ta še ni bila ustanovljena, razpolaga s to milijardo Ustanova za vzajemno varnost, ki bo s tem denarjem nabavljala vojasko opremo do leta 1955.

MA v Ameriki se ostane, dokler ne prevzame njenege dela nova ustanova

FOA (Foreign Operation Administration), ki bo ustanovljena na predlog predsednika Eisenhowerja. Ta bo vodila tudi akcijo za tehnično pomoč ne-razvilim državam po točki U. Hughes je podrejen ameriškiemu zunanjemu ministrstvu in predstavlja ZDA pri NATO in OEEC v Parizu.

Neugoden razvoj italijanske zunanje trgovine

Italijanska zunanja trgovina se je v prvih petih mesecih 1953 razvijala tako (podatki v milijardah lir, v oklepaju podatki za leto 1952):

mesec	uvoz	izvoz
januar	132,8 (122,3)	86,5 (84,5)
februar	120,2 (113,9)	70,9 (77,0)
marec	130,3 (130,6)	76,1 (75,2)
april	126,4 (126,0)	73,4 (69,2)
maj	127,4 (130,9)	73,5 (71,8)
Skupaj	637,1 (623,7)	360,4 (378,0)

V petih mesecih tekočega leta je uvoz v Italijo narasel za okoli 13 milijard lir, medtem ko je izvoz nazadovol za 18 milijard. Tako se je primanjkljaj povečal za 31 milijarde ter se je dvignil od 245,7 milijarde v petih mesecih 1952 na 276,5 milijarde lir v istem razdobju leta 1953.

ANGLEZI BODO UGODILI ITALIJI

Na sestanku mešanega anglo-italijanskega gospodarskega komiteja v Londonu so italijanski predstavniki izrazili željo, naj bi Velika Britanija odstranila ovire uvozu italijanskega blaga. Angleži so odgovorili, da bo Vel. Britanija upoštevala poseben položaj Italije kakor hitro bo to dovolil razvoj angleške trgovinske bilance.

TUDI ITALIJANSKI INDUSTRIJCI NA KITAJSKO

Italijanska agencija »Informazioni« poroča, da so predstavniki italijanske industrije sklenili odposlati v kratkem v Peking posebno odposlanstvo, ki naj bi se pogajalo s kitajsko vlado glede obnovitve trgovinskih stikov med Italijo in Kitajsko.

800 milijonov za turinski list

Veliki turinski list »Gazzetta del Popolo«, katerega dosedanja lastnik je bil »Istituto per la Ricostruzione Industriale« (IRI — Zavod za industrijsko obnovo), je bil prodan za 800 milijonov lir skupini, ki ji načeluje demokrščanski industrialec Teresio Guglielmone. Na mesto sedanjega glavnega urednika-ravnatelja Massimo Caputa je bil imenovan Francesco Malgeri.

IZ TRSTA V BUENOS AIRES

mogel postrciti. Prestalo nam ni nič drugega, kot prazni izploviti. Ker mi je ostal precejšen znesek marokanskih frankov, sem se odločil, da izmenjam v dolarje. Kot povrnika posušen Jui me je na otgu kakvarne prav prijzno postregel. Zauopal sem njegovim, po vsem svetu znanim računskim sposobnostim in v naglici stlačil šop bankovcev v se. Zaradi štednje, ki v masi razmerah ni bila nikoli zadostna, sem se peš napotil v pristanišče. Samo za hip sem se med potjo zamudil, ko sem ogledoval paradne senegalske strelce — Zuavov, ki jih Francozi zaradi njihove vdanosti uporabljajo v vseh svojih kolonijah, kjer bi domači vojaki bili preveč pristanski in nezanesljivi.

Ko sem se pa v pristanišču približal »Genovici«, sem na njeni palubi opazil grog mornarjev in sredi nje črno čepico, ki je čepela na glavi prav histega suhadolca, ki mi je malo prej pred kavarno izmenjal franke v dolarje. Pestro gručo je dopolnjevalo še nekaj rdetičev fesoov marokanskih policajev.

Stopil sem na krov. Ko me je razfarni Samuel opazil, mi je zaplil naravnost v nos svoj nenavadno dolg kazalec, medtem ko je v mešanici namjanih treh jezikov dokazoval, da sem ga pri zamenjavi denarja prevaril.

Zaradi neuspešnega iskanja nafila v mestu sem bil precej črne volje in mištim, da mi je slučaj kot nalašč vsa

liži znižane železniske tarife za prevoz mineralnih olj in asfalta

Za manjši pošiljke tarifa je bila znižana za 10-15%, za pošiljke 6,10 in 15 ton za 9, 20 in 20 odstotkov.

AGENCIJA ITALIJANSKIH ŽELEZNIC NA DUNAJU

Italijanske železnice so odprle na Dunaju posebno agencijo za pospeševanje prometa med Avstrijo in Italijo. Naslov agencije je »Agenzia Commerciale delle Ferrovie Italiane dello Stazio« — Wien I — Kaerterstrasse 21-22.

SLADKORNA KONFERENCA

Dne 13. julija se je v Londonu sestala pod okriljem Organizacije Združenih narodov mednarodna konferenca, na katero je bilo povabljenih 72 držav. Konferenca naj bi določila okvir, v katerem naj bi se sukale cene za velike mednarodne kupčije s sladkorjem. Velika težava nastaja v tem, da je cena sladkorja na področju funta šterlinga (Britanske skupnosti) za 70% višja kakor na dolarskem področju.

NOVA GOSPODARSKA POLITIKA TUDI NA MADŽARSKEM

sledico zanemarjanja kmetijstva. Odpravi bodo posebne spiske kulakov. Kmetje bodo lahko izstopili iz dosedanjih kolektivov. Dopusčena bo oddaja v najem kmetijske zemlje. Kmetje, ki so prodali svoja posestva državi, jih lahko zopet odkupijo. V zameno za te koncesije računa vlada, da bodo kmetje podprli njen gospodarski program.

TRGOVINA NA DROBNO LAKO OSTANE V ZASEBNIH ROKAH

Dovolenje je tudi za sebnob obrtnišvo. Neodvisni obrtniki bodo lahko odprli svoje delavnice. Novi predsednik je dejal, da so bile v preteklosti storjene velike napake v delavski politiki; treba je preskrbeti boljše prehrano, zato je treba posvetiti večjo skrb nabavi živil in drugega potrošnega blaga ter tako drugimi življenjsko raven delavcev. Treba je znižati cene, vlada ne bo trpelja neopravičljive nadurnega dela delavcev. Na koncu se je novi predsednik dotaknil tudi vprašanja odnosov prejšnje vlade do razumnikov, ki niso uživali zasluženega spoštovanja.

REVIZIJA TUDI PELLETNEGA NAČRTA

Moskovski radio poroča, da je sovjetska vlada sklenila popraviti petletni načrt, v kolikor zadeva proizvodnjo potrošnega blaga. Proizvodne

Razvoj jugoslovanske zunanje trgovine

Silna suša v lansnem letu, ki je pokvarila kmetijske izvorne prideleke, je imela hude posledice za razvoj zunanje trgovine v početku letošnjega leta. V običajnih letinah izvaža Jugoslavija v prvih mesecih leta, ki sledi jesenski žetvi, zlasti ogromne količine koruze. Letos je večina tega izvoza odpadla; z druge strani je bila Jugoslavija prisiljena uvoziti velike količine žita in drugih živil, da bi zagotovila prehrano prebivalstva.

Po podatkih jugoslovanskega statističnega urada je znašal uvoz v prvem tromesečju 1953 32,4 milijarde dinarjev, izvoz pa 12,1 milijarde dinarjev. Tako je dosegel izvoz komaj 59% lanskega izvoza v tem času. Primanjkljaj je torej dosegel 20,2 milijarde dinarjev. Ta razvoj se nam pokaže šele v pravi luči, ako pomislimo, da je lansko leto imela Jugoslavija v istem razdobju v svoji zunanji trgovini prebitke 5,9 milijard dinarjev.

Zaradi hudih posledic, ki jih je povzročila suša, je silno narasel uvoz; prejšnje leto je vrednost uvoza dosegla komaj 16.864 milijonov dinarjev, se pravi, da se je uvoz letos podvojil v primeru z lanskim letom. Nasprotno letošnjemu izvozu 12.098 milijonov dinarjev je stal lanski 22.787 milijonov. Navajamo še podatke o količinah: Uvoz v prvem tromesečju 1953 je znašal 85.494 vagonov (uvoz l. 1952 16.819 vagonov), izvoz 52.626 vagonov (lansko leto 94.811).

Pomanjkanje poljedelskih proizvodov za izvoz sušila letos Jugoslavija nadomestiti s pospeševanjem izvoza tkanin, rud, kovin in lesa. Velik del izvoza je Jugoslavija letos krila z izredno pomočjo zahodnih sil, zlasti Združenih ameriških držav, od koder je tudi uvožila največ živil (žita). Največji delež na jugoslovanskem izvozu imajo Združene države (20%), delež Zahodne Nemčije znaša 15% in Velike Britanije 14%. Tudi na uvozu imajo največji delež Združene države (30%), za njimi Zahodna Nemčija (16%), Kanada in Francija po 8%.

Vesti o letošnji letini so mnogo ugodnejše, kar bo seveda ugodno vplivalo na razvoj trgovinske bilance v začetku prihodnjega leta.

GRČIJA IŠČE KREDIT V LONDONU

V London e prispel grški minister za gospodarsko vskladitev Spyros Markezinis, da bi se dogovoril o možnosti angleških investicij v Grčiji. Grčija namerava razviti hidroelektriko in kemično industrijo, nadalje moderne opremiti rudnike in izpopolniti metalurgična podjetja. Grki bi tudi radi pridobili okoli 200.000 arov zemlje za kmetijstvo. Grčiji je danes dober milijon ljudi samo delno zaposlenih. Sprič vsrega prebivalstva, ki šteje 8 milijonov, je to število ogromno.

PO SVETU

Konec moskovskega triumvirata

Po Stalinovii smrti so v Moskvi dne 5. marca zavladali trije možje: Malenkov, Berija in Molotov. Vodstvo komunistične stranke je zdaj izključilo iz stranke Berijo in ga dalo zapreti kot izdajalca, ki mu bo sodilo najvišje sodišče. Na delovskih zborovanjih že zahtevajo njegovo glavo. Lavrentije Berija je bil dolgo let notranji minister in kot takšen vrhovni poglavar vse politike. Bil je prav tako iz Georgije kakor Stalin. Vodstvo komunistične stranke ga je osumilo, da se namerava polasti vsi oblasti ter zavladati sam in si podredi tudi samo stranko.

Za zvišanje življenjske ravni v Ukrajini

Na posebni seji se je centralni komite ukrajinske komunistične stranke postavil program, ki obsega 18 točk in ki ima namen zboljšati življenjsko raven prebivalstva v Ukrajini. Program vsebuje tudi nekatere druge odlašave za prebivalstvo. Za geslo za novo smer v gospodarski in socialni politiki je bilo postavljeno: »Zvišanja proizvodnja, boljša kakovost potrošnega blaga in zboljšanje razmer odnosov med birokracijo in javnostjo.«

DOLGA VLADNA KRIZA V RIMU

Izad zadnjih volitev, ki niso prinesle zmage De Gasperijevemu bloku, je Izval dolgo vladno krizo. Končno je De Gasperi sestavil vlado brez sedolavnja liberalcev, socialnih demokratov in republikancev. On računa na podporo monarhistov.

ZA NEODVISNOST ALBANIJE

Zunanji ministri Jugoslavije, Grčije in Turčije so se sestali v Atenah izmenjalni notu, »ki jamči neodvisnost Albanije. Ta je nujno potrebna za ohranitev mira na Balkanu. Sovjetska zveza ima močan vpliv v Albaniji. Ob otoku Saženu so Sovjeti zgradili močno oporišče za podmornice. V Atenah je bilo sklenjeno, da se ustanovi stalni balkanski sekretariat, ki bo vskladal delavnost omenjenih držav v primeru, da bi ZSSR ponudila spravo.

ELEONORA ROOSEVELT IN STEVENSON

Na poti po evropskih državah se je več dni ustavil v Beogradu predsedniški kandidat ZDA, pristaj demokratične stranke Mr. Adlai Stevenson. Eleonora Roosevelt, vdova po nekdanjem predsedniku Združenih držav, potuje že delj časa po Jugoslaviji, kjer bo ostala do 21. julija. Dva dni je bila v gosteh pri Titu. ARABCI PROTI SPORAZUMU AVSTRILIJA-IZRAEL. Poročalo smo že, da se Avstrija že delj časa pogaja s svetovnim židovskimi organizacijami glede odškodnine, ki naj bi jo plačala Izraelu za škodo, ki jo so prejtrpeli Židje za časa Hitlerjeve vladavine v Avstriji. Arabci so odločno proti takšni odškodnini, ker so sprti z Izraelci. Zaradi tega so se protivili tudi sporazumu med Zahodno Nemčijo in Izraelom glede odškodnine za preganjanje Judov. Zdal je sirjska vlada sporazumno z Arabsko zvezo v Kairu poslala na Dunaj posebnega opazovalca. Ta je v avstrijskem zunanjem ministrstvu protestiral proti izplačilu odškodnine Izraelu. Pač pa se Sirija ne protivi izplačilu odškodnine poseznemim avstrijskim državljanom židovske narodnosti. (dalje prihodnji)

MAJHNO PODJETJE NA ANGLEŠKEM

(Ernest Atkinson)
Glede na parlamentarne raprave o nacionalizaciji velike industrije in na zanimanje parlamenta za velika podjetja bi marsikdo lahko pozabil, da v V. Britaniji načelo, po katerem se zakon za nekatere stvari ne zmenja, ne velja samo za zakon, temveč tudi za zakonodajalca. Vendar ni nič bolj znanega. Čeprav je velik hrup zaradi odnosov države do velikih podjetij tako močno zanimal član parlamenta in se je stalno odražal v naslednjih časopisov, sta tako spodnja kot zgornja zornica posvetili mnogo časa razpravam o pravih, težavah in splošnem zadovoljstvu posameznikov in mlajh podjetij.

Kot v trgovini, tako vlada tudi v britanski industriji velika številna premoč majhnih podjetij. Od 56.638 podjetij, ki pošiljajo določene statistične podatke ministrstvu za delo — vsako podjetje, ki zaposluje nad 10 delavcev, mora pošiljati letno ministrstvu za delo določene statistične podatke — jih 42.644 zaposluje manj kot 100 delavcev. V teh sorazmerno majhnih podjetjih je zaposlenih približno ena četrtina vseh britanskih industrijskih delavcev — 1.547.000 od 7.180.000. Nato pridejo na vrsto srednja podjetja, ki zaposlujejo 100 do 999 delavcev. Teh je 13.014 in zaposlujejo 3.409.000 delavcev. Velikih podjetij, ki zaposlujejo nad 5000 ljudi, je samo 71. Ta podjetja zaposlujejo 541.000 ljudi.

V mlajh podjetjih odpade na ženske približno ena tretjina zaposlene delovne sile; v podjetjih z nad 2000 delavci pa se odstotek zaposlenih žensk manjša na 20.

Kje so majhna podjetja najbolj zastirana? V Londnu in na jugovzhodu, kjer je močna težnja po združitvi lahke industrije, je od 13.400 podjetij vsega področja 1060 podjetij z manj kot 100 delavci; v Yorkshireu odpade na 6300 podjetij 4600 majhnih podjetij; na severozhodu, kjer je osredotočena tekstilna in strojna industrija, odpade na 9000 podjetij 6350 majhnih podjetij; na Skotskem odpade na 6500 podjetij 4100 majhnih podjetij.

Ne glede na to, ali se člani parlamenta vedno spominjajo na te podatke ali ne, so te številke vendar dovolj zgovorne, da jih morajo poslušati dolgi predavatelji v parlamentarnih govorih. Če se na primer zgodijo, da je parlamentarec eden tistih, ki so prepričani, da je potrebna večja koncentracija industrijske delavnosti, potem se mora tudi zavedati potrebe, da o tem prepriča tiste, ki so zaposleni v majhnih podjetjih, ki jih najbolj poznajo.

Zanimivo je, kako so vplivale nekaterje izjave, v tej zvezi, v nedavni dolgi proračunski razpravi v spodnji zbornici. Konzervativni sir Wavel Wakefield je v tej razpravi iznesel pritožbo, ki jih je že delj časa slišati zlasti med tistimi, ki so neposredno zainteresirani in tako imenovani proizvodnih podjetjih, ki so družinska last.

ZNIZANA PREVOZNA TARIFA IZ AVSTRILIJE V TRST
Dne 16. julija je bila uveljavljena nova železniška tarifa iz Avstrije v Trst in dalje v čezmorske dežele, v kolikor gre za prevoz po jugoslovanskih in italijanskih železnicah. Nova tarifa predvideva 15% znižanje za promet v dežele iz Suesskega prekopa in Gibraltarja in 7% znižanje za avstrijski promet v dežele ob Sredozemskem morju in Crnem morju.

Od 7. do 11. julija je bila na Dunaju konferenca predstavnikov železniških uprav Jugoslavije in Avstrije, na kateri so razpravljali o jugoslovansko-avstrijski tarifi za prevoz blaga. Nova tarifa bo vsebovala določene ugodnosti za prevoz blaga med Jugoslavijo in Avstrijo. Gre tudi za pospešitev avstrijskega čezmorskega tranzitnega prometa čez Reko in Trst po železniških progah Maribor-Reka, oziroma Maribor-Trst.

Ta podjetja so navadno majhna in zato njihovih delnic tudi ne najdemo na tržišču, ker vlada v njih močno razvita družinska tradicija, tako glede lastništva kot vodstva podjetij. Ti ljudje se namreč pritožujejo nad velikimi prisilnimi davki, ki jih morajo plačati, če umre eden izmed lastnikov podjetja. In prav majhna podjetja so vedno bila tla polizkusov tako v zvezi z novimi proizvodnimi postopki kot pri novih izumih.

V času, ko je bolj intenzivna proizvodnja življenjske važnosti, pa se pojavlja drugo zelo resno vprašanje, ker bo treba veliko število teh majhnih podjetij razkosati, da bodo novi lastniki po smrti prejšnjega mogli plačati visoke zapuščinske pristojbine. Sir Wavel je pozval vlado, naj ukrene potrebne korake za znižanje zapuščinskih taks v takih primerih.

Laboristi pa niso bili v celoti njegovga mnenja. Tako na primer je eden najbolj ostrih teoretikov stranke Austen Albu sicer zagovarjal potre-

bo, da je treba vzpodbujati malo trgovino, toda izjavil je, da mala podjetja pač ne morejo v večji meri prispevati h gospodarstvu države, ter da majhna podjetja na splošno nadaljujejo s svojimi delavnostmi tudi po smrti prejšnjih zasebnih lastnikov. Ena največjih napak britanske industrije — posebno zasebne industrije — je po njegovih izjavah nepozitiven odnos, ki jo predstavlja za industrijo družinsko lastništvo podjetij.

Te izjave pa je izpodbijal vladi govornik, gospodarski tajnik in finančnem ministru, Reginald Maulding, ki je na koncu svojih izjav pristavil, da so poslanci od vlade zahtevali samo posebno diskriminacijo pri obdavčenju To vprašanje pa je vedno treba obravnavati res zelo previdno. Pač pa je priznal, da posebno poglavje zakona, s katerim se nadzorujejo ta vprašanja, ni pravično. Prav zato se je tudi sam finančni minister s svojimi svetovalci pričel zanimati za pravično ureditev zapuščinskih taks.

ŽITA BO DOVOLJ

V zadnjem času je cena pšenice na mednarodnih trgih padla izpod cene, ki je bila določena v mednarodnem žitnem sporazumu (2,05 dolarja za bušel). Kakor smo že ugotovili v prejšnjih poročilih je nov položaj toliko bolj zanimiv, ker se v Avstraliji in Italiji pridružijo mednarodnemu žitnemu sporazumu prav zaradi previsoke cene, ki je bila v njem določena. Dne 15. julija je zapadel rok, ki je bil dan državam podpisnicam za dokončno odločitev glede pristopa k sporazumu.

Svetovni pridelek pšenice je v zadnji sezoni (1952) narasel za 27% nad predvotno proizvodnjo in za 15% nad pridelkom v letu 1951. Lanski pridelek cenijo na 163 milijonov ton nasproti 142 milijonom ton v letu 1951 in 129 milijonov ton povprečnega pridelka v razdobju 1934-38.

Prerazporeditev je po svetu po letu 1938 narasla za okoli 10%, toda to naraslanje je nastopilo predvsem na področjih, kjer je najvažnejša človeška hrana riž. Ker je narasla svetovna proizvodnja, je naravno narasla tudi ponudba na mednarodnem trgu. Med tem časom je narasla tudi proizvodnja v državah, ki so navezane na uvoz.

Pri državah izvoznicah je nastopila zanimiva izprememba. Tako je silno narasel pridelek v Združenih ameriških državah in s tem tudi izvoz (glej črteži). Tako je narasel tudi delež Kanade pri izvozu v primeri s predvojnimi razmerami. Stiri najvažnejše izvozne države so v letu 1951-52 izvozile 25,8 milijona ton pšenice. Delež Združenih ameriških držav je dosegel 49,8%, medtem ko je v razdobju 1934-38 znašal povprečno komaj 8,3% na leto; delež Kanade se je dvignil na 36,6% (nasproti 39,7 v razdobju 1934-38), delež Avstralije je znašal 10,5 (24) in Argentine 3,1 (28,9%).

Združene države so medtem priporočile svojim farmerjem, naj skrijejo proizvodnjo, da bi tako potislile cene navzgor. Tako računajo, da bo letošnji pridelek dosegel okoli 28 milijonov ton in bo torej nižji kakor leta 1952 (35 milijonov ton). Svetovna ponudba bo kljub temu velika, ker je bil pridelek v Avstraliji in Argentini večji. Računajo, da bodo v Avstraliji pridelali letno 5,3 milijona ton, se pravi 20% več kakor lansko leto; argentinski pridelek cenijo na 7,8 milijona ton, se pravi, da bo za 3,5-krat večji kakor lani in za 20% večji kakor v razdobju 1934-38.

Obseg prometa v okviru mednarodnega žitnega sporazuma se je znižal od 16,2 milijona ton na 12,5 milijona ton brez udeležbe V. Britanije.

devena pogojanja so še v toku, toda Nemci ne mislijo na tako visok uvoz.

Oliv bo za okoli 6% več kakor lansko leto; proizvodnja olivnega olja bo vrhlo okoli 66.000 ton (lani 38.000). Toda bombaža bo manj, ker je bila za sejna manjša površina (174.000 ha letos, 213 ha lani). Turki sadijo zdaj rajši več konoplje in tobaka. Pridelek lesnikov je za 80% slabši kakor lanski. Striža bo vrhlo približno toliko volne kakor lansko leto, to je 36.000 ton. Letošnji pridelek sladkorne pese ne bo dozostoval za kritje domače potrebe; uvoziti bo treba okoli 15-20.000 ton sladkorja.

med Avstrijo in Zah. Nemčijo se je v nemških gospodarskih krogih razvila ostra razprava glede nemških koncesij Avstriji. Nemci trdijo, da je Nemčija pristala na uvoz večjih količin avstrijskega jekla. Za protulogilo je Avstrija dovolila izvoz okroglega lesa. Nemci medtem trdijo, da gre za malenkostne količine. Na pogajanjih v Monakovem so Avstrijci pristali na izvoz 20.000 kubičnih metrov okroglega lesa, kar predstavlja komaj pol odstotka avstrijske letne sečnje. Toda tej koncesiji se je uprla tudi avstrijska javnost. V dunajskem parlamentu je socialistični poslanec Fr. Olah protestiral proti avstrijskemu popuščanju. Prav tako protestirajo lastniki avstrijskih žag, češ da bodo te žage prizadele zaradi izvoza avstrijskega okroglega lesa.

PROIZVODNJA NEMSKIH AVTOMOBILOV V I. POLETJU
V I. polletju 1953 so nemške tovarne izdelale 222.904 avtomobilskih vozil. Tako je proizvodnja preselila za 20.000 komadov proizvodnjo v istem razdobju 1952; proizvodnja v drugem polletju 1952 je znašala 225.460. Letos je narasla zlasti proizvodnja osebnih avtomobilov (168.000 proti 143.181 v I. polletju lanskega leta).

med Avstrijo in Zah. Nemčijo se je v nemških gospodarskih krogih razvila ostra razprava glede nemških koncesij Avstriji. Nemci trdijo, da je Nemčija pristala na uvoz večjih količin avstrijskega jekla. Za protulogilo je Avstrija dovolila izvoz okroglega lesa. Nemci medtem trdijo, da gre za malenkostne količine. Na pogajanjih v Monakovem so Avstrijci pristali na izvoz 20.000 kubičnih metrov okroglega lesa, kar predstavlja komaj pol odstotka avstrijske letne sečnje. Toda tej koncesiji se je uprla tudi avstrijska javnost. V dunajskem parlamentu je socialistični poslanec Fr. Olah protestiral proti avstrijskemu popuščanju. Prav tako protestirajo lastniki avstrijskih žag, češ da bodo te žage prizadele zaradi izvoza avstrijskega okroglega lesa.

NEMCIJA ZAHTEVA VEČ AVSTRIJSKEGA OKROGLEGA LESA
Po zaključku trgovinskih pogajanj med Avstrijo in Zah. Nemčijo se je v nemških gospodarskih krogih razvila ostra razprava glede nemških koncesij Avstriji. Nemci trdijo, da je Nemčija pristala na uvoz večjih količin avstrijskega jekla. Za protulogilo je Avstrija dovolila izvoz okroglega lesa. Nemci medtem trdijo, da gre za malenkostne količine. Na pogajanjih v Monakovem so Avstrijci pristali na izvoz 20.000 kubičnih metrov okroglega lesa, kar predstavlja komaj pol odstotka avstrijske letne sečnje. Toda tej koncesiji se je uprla tudi avstrijska javnost. V dunajskem parlamentu je socialistični poslanec Fr. Olah protestiral proti avstrijskemu popuščanju. Prav tako protestirajo lastniki avstrijskih žag, češ da bodo te žage prizadele zaradi izvoza avstrijskega okroglega lesa.

IZVOZ CILSKEGA BAKRA
Osrednja čilska banka Banco Central de Chile je od julija lanskega leta, ko je prevzela prodajo čilskega bakra, prodala 400.824 ton bakra. Ves ta baker je prodajala po ceni 35,5 stotinke dolarja za funt. Od tega gre za državne davke 11 stotink. Ostalih 24,5 stotinke dolarja prejmejo severnoameriške družbe za proizvodnjo bakra, in sicer Anaconda Copper Mining Cia, Bradden Cia in Potrellitos. Izkupilec divize se zaradi izvoza bakra poveča za 100,21 milijona dolarjev. V zadnjem letu je izvoz čilskega bakra nekoliko znanjšal, ker ponujajo severnoameriške družbe in afriški proizvodjalci baker ceneje, in sicer celo izpod 30 stotinke dolarja. Čile vztraja še vedno pri ceni 35,5 stotinke dolarja.

PROJEKTIRANJE-MONTAŽE CENTRALNIH KURJAV IN VOODOVODNIH INŠTALACIJ KLEPERSTVO

IZVAŽA: GOVEDO, MESO IN MESNE IZDELKE, KONJE DELOVNE IN KLAVNE, SVINJE IN SVINJSKE POLOVICE, DROBNICO TER MASLO, JAJCA, PERUTNINO LES IN LESNE IZDELKE I. T. D.

IZVAŽA: GOVEDO, MESO IN MESNE IZDELKE, KONJE DELOVNE IN KLAVNE, SVINJE IN SVINJSKE POLOVICE, DROBNICO TER MASLO, JAJCA, PERUTNINO LES IN LESNE IZDELKE I. T. D.

Posebnosti tržškega sejmišča

IZ RAZGOVORA Z INŽ. B. SIMČIČEM
V sejskem hrupu smo uvideli iz Branka Simčiča, ki je uredil jugoslovanski paviljon, da bi nam povedal vsaj nekaj o svojih vtisih z letošnjega tržškega sejmišča.

Dejal nam je, da je tržško sejmišče »prometno tesno«. Manjkajo primerne prostori za parkiranje. Vsekarer so dani vsi pogoji za razširjenje sejmišča. Glede sejmiških zgradb je dejal, da sta s tehnično-arhitektonskega vidika zanimivi dve polkrožni železni halli. Skoda, da nimajo primerne izolacije; s primerno izolacijo bi se dala preprečiti silna vročina, ki vlada v njih. Ko jih sonce razgreje. To bi lahko dosegli tudi z namestitvijo primernih ventilatorjev.

Razgovor je nato nanesel na samo ureditev sejma. **Etajni sistem** (nameštitev v visokih zgradbah s več nadstropji), kakor ga ima n. pr. Praga, je bolj ekonomičen, ker se daje zgradbe izkoristiti tudi v razne druge namene, kakor za razne stalne razstave izven sejmiških dni. Takšni sejmi zavzema tudi manjšo površino in se daje zaradi tega postaviti v samem mestu.

Paviljonski sistem je prav za prav izdaten. V tem primeru se da sejmi-

šče izkoristiti samo za sejem. Ker zavzema sejmišče veliko površino, ga je mogoče postaviti edino na mestni periferiji.

Po sami konstrukciji in odlikovanju razstavalnega prostora je inž. Simčič ugaljal paviljon »Fimmarer«; poleg tega se po aranziranju odkljuje razstava, ki prikazuje obnovo tržškega mesta.

CILSKI PEZ — DOLAR
Cilsko ministstvo za gospodarstvo je vpeljalo enoten tečaj čilskega peza, in sicer 110 pezov za 1 ameriški dolar. Da bi vlada preprečila inflacijo, bo skrčila izdatke za 1,5 milijarde čilskih pezov.

OBRAMBA KRUZEJRA
Po najnovšem ukrepu brazilske vlade se mora uvoz obravnavati samo po uradnem tečaju, in sicer 18,72 kruzajra za dolar. Vlada hoče s tem ukrepom zavarovati tečaj kruzajra in preprečiti uvoz luksuznega blaga po visokih cenah.

ZA DOSEGO ZAMENILNOSTI FUNTA STERLINGA
Angleška vlada je že napravila poskus, da bi dosegla zamenilnost svoje valute. V ZDA je skušala doseči vse vrste kredite, s katerimi bi lahko manevrirala v primeru, da bi jo uvedbi zamenilnosti tuji začeli metati na trg velike količine funta sterlinga. Američani so angleški predlog odbili.

O tem vprašanju so govorili tudi na sestanku predstavnikov Britanske skupnosti po kronanju. Angleški finančniki so menja, da čas se ni dozorzel za to operacijo; Angleži pripravljajo zdaj počasi tla za to. Predvsem kopolitno zlato in dolarske rezerve. Konec maja so te dosegle 2321 milijonov dolarjev, t. j. približno raven iz leta 1951 (2335 milijonov dolarjev). Skrbno pazijo na ugoden razvoj zunanje trgovine in plačilne bilance ter se rajši odpovejo nepotrebnemu luksuzu. Nedavno so ustanovili posebno družbo »Commonwealth Development Finance Corp.«, ki naj pripravi angleškemu izvozu ugodna tla in pospeši investicije na področju Britanske skupnosti.

Financišni so mnenja, da je ta pot do zamenilnosti sicer dolga, toda trdna, ker stoji na lastnem trdem delu. Angleži poleg tega pričakujejo, da jih bo pri tem podprl Mednarodni denarni sklad.

Sovjetska ofenziva v Argentini
Po kratkih pogajanjih v Buenos Airesu, ki niso trajala niti 14 dni; je bil dosežen sporazum glede sovjetsko-argentinskega trgovinskega dogovora, ki je prvi po vojni, Argentinci so stopili v stik s sovjetsko vlado že na moskovski gospodarski konferenci.

Trgovinski dogovor predvideva izmenjavo v eni smeri v vrednosti 75 milijonov dolarjev. Poleg tega bo Sovjetska zveza dobavila Argentini za 30 milijonov blaga na kredit. ZSSR bo izvažala predvsem opremo za rudnike, petrolejsko industrijo in električne centrale; poleg tega razne kemične proizvode kakor barve. Argentina bo izvozila 20.000 ton volne, 18.000 ton govejih in ovčjih kož, večje količine mesa itd. Trgovinska izmenjava v lanskem letu je dosegla komaj 29.645 ton.

NEMSKO-ARGENTINSKA POGAJANJA OPTICALA
Pogajanja za sklenitev trgovinskega dogovora med Zahodno Nemčijo in Argentino je trajala v Buenos Airesu čez 2 meseca. Nova pogodba predvideva izmenjavo v eni smeri v vrednosti 135 milijonov dolarjev; dotedanja dogovor, ki je pretekel konec 1952, je predvideval izmenjavo v vrednosti 154 milijonov dolarjev v isti smeri. Nemčija bo izvozila za 40-50% industrijske opreme, uvozila pa 300.000 ton pšenice. Kreditni okvir (marža) je bil določen zopet na 50 milijonov dolarjev.

V zadnjem trenutku so trgovinska pogajanja med Argentino in Zah. Nemčijo obtičala, ker so Argentinci zahtevali, naj se Nemčija obzveže, da bo Argentinci prodajala blago po najnižjih cenah, ako bi Nemčija kateri koli drugi državi prodajala blago ceneje, bi imeli Argentinci pravico zahtevati, da ga prodajo tudi njim za isto ceno. Nemci nocoj sprejeti te zahteve.

plula iz Benetk prazna in odplula v Hajfo natovorjena. **EGIPTOVSKA** »Star of Luxore« je priplula iz Aleksandrije prazna. **DANSKA** »Irlant« je priplula iz Bahiasa s 14.200 t mineralnega olja in odplula v Tao prazna. **ŠVEDSKA** »Junco« je priplula iz Baniasa s 12.297 t mineralnega olja in se vrnila prazna. **PANAMSKA** »Panos« je odplula v Carigrad natovorjena. **INDONEZIJSKA** »Naira« je odplula v Djakarta s 50 t blaga, **ARGENTINSKA** »Rio Cuarto« je odplula v Sfax prazna. **KOSTARISKA** »Capo Manara« je odplula v Torre Vieva prazna. **TURSKA** »Demirkiraz« je odplula v Smirno natovorjena z lesom.

JUGOSLOVANSKE LADJE
Med 2. in 14. julijem se je promet jugoslovanskih ladij gibal tako: »Kragujevac« je priplula iz Rotterdama s 7500 t premoaga in odplula, »Titograd« je priplula iz Aleksandrije s 100 t blaga in odplula, »Skopje« je priplula z Bižnija vzhoda s 70 t blaga in odplula natovorjena, »Zagreb« je priplula z Bižnija vzhoda s 50 t.

NAPOVEDANE SO: »Dinara« 20/7, »Sarajevo« 21/7, »Zadara« 22/7, »Topusko« 22/7, »Crna Gorica« 23/7, »Srbijka« 23/7, »Zagreb« 24/7 in »Užice« 25/7.

JUGOSLAVENSKA LINJSKA PLOVIDBA

DIREKCIJA - RIEKA

Telegrami: JUGOLINDA - Tel. 26-51, 26-52, 26-53 (poldne) 26-51

UZDRŽUJE REDNI POTNIŠKO - BLAGOVNI PROMET IZ JADRANA

za: SEVERNO AFRIKO IN SEVERNO EVROPO VSARIH 7 DNI
TURCIJO IN GRČIJO „ 7 DNI
BLIŽNJI VZHOD „ 7 DNI
SEVERNO AMERIKO „ 10 DNI

Zastopstvo v Trstu: "NORD-ADRIA", Agenzia Marittima di V. BORTOLUZZI
Telegrami: "NORD-ADRIA" - Trieste - Tel.: 76-13, 29-9-29
Uradi: TRST, Piazza Duca degli Abruzzi šte. 1

AVTOPODJETJE STAR

Tovorni prevozi Tel. št. 5608 Osebni avtobusni prevozi

AVTOGARAŽA - TRST

TOVARNA SODAVICE in zastopnik piva DREHER
Za naročila kličite nas na našo telefonsko št. 22-505
Se priporoča
Frankovci Leopold
NABREŽINA ŠT. 73

TVRDKA **KNEZ VALTER**
Nabrežina 156 - Tel. 22-523
Prodajamo plinske, električne in druge štedilnike najboljših znamk - Dvokolesna znamka „LEONARD“ in „WOLFF“ ter nadomestne dele; radio aparate in električni material
— CENE UGODNE!

Stavbeni in gradbeni izvedenec
Carli - Kralj Attilio
Trst, Trg Pontorsovo 5/III tel. 29-060
Izvajajo ustvarnost načrta za stanovanjske, industrijske in kmetijske gradnje, opremo, ureditve, preureditve, prilagoditve. Sestavlja ocene preskrbi vključbo, ugotovitve, pripravlja listine za gradnjo po hkratnem nastre, vodi delo in prevzema odgovornost za gradnjo.
Proti nizkemu plačilu

KAROSERIJA Mario Gregorati
Trst, ulica F. Severo 12
Telefon št. 60-67
Hitra izvršitev naročil in takojšnja dostava
Cene ugodne

SOSIĆ Sossi Mario
OPČINE, TRG MONTE RE 4 - TEL. 21-165
Prodajamo plinske, električne in druge štedilnike znamke „ZOPPAS“; radio aparate priznanih znamk in električni material
ZASTOPSTVO „LIQUIGASA“
Nabavite ga lahko v Bazovici, Padričah, Trebčah, Konkonelu in Velikem Reprnu
Prodajamo tudi na obroke - Gene ugodne!

HOTEL „JELOVICA“ BLED
Sodobno urejene sobe z vsem komfortom.
Restavracija na senčnati odprtih terasi in vrti.
Prvovrstna kuhinja, izbrana vina in druge pijače.
V neposredni bližini jezera in kopališča
Za prenočitve za skupine in posameznike obračate se na upravo hotela, telefon št. 316.

Palace Hotel PORTOROŽ
200 luksuzno opremljenih sob; prvovrstna postrežba. Vse specialitete rib. Sprejemamo naročila banketov. Od 1. maja dalje igra vsak dan orkester na terasi hotela.
N O Č N I B A — TENIS IGRISČA
Garaže — Vsak dan izleti z lastnim motornim čolnom
Vse informacije in prenočitve neposredno pri upravi hotela PORTOROŽ — Telefon šte. 44

SPLOŠNA TRGOVSKA d. d. - KOPER

S. A. COMMERCIO IN GENERE - CAPODISTRIA

IMPORT - EXPORT

Zastopnik za TRST: I. ADAMIČ, ulica Valdirivo 13 - Tel. 28-448

M. Vabsoave
PROJEKTIRANJE-MONTAŽE CENTRALNIH KURJAV IN VOODOVODNIH INŠTALACIJ KLEPERSTVO

AGROTEHNIKA

IMPORT - EXPORT
ODDELEK ZA ŽIVINO, MESNE IN ŽIVALSKO PROIZVODE
LJUBLJANA - MIKLOŠIČEVA UL. ŠT. 6
TELEFON ŠTEV. 20-365

IZVAŽA: GOVEDO, MESO IN MESNE IZDELKE, KONJE DELOVNE IN KLAVNE, SVINJE IN SVINJSKE POLOVICE, DROBNICO TER MASLO, JAJCA, PERUTNINO LES IN LESNE IZDELKE I. T. D.

Mednarodna trgovina

Položaj na trgu z volno

Britanski urad za trgovino in volno (Wool Marketing Board) je dostel prodaj 2/3 domače striže iz leta 1952, in sicer povprečno po ceni 48 penicjev za funt. Pri tem je omenjen urad zgubil 6 penicjev pri funtu, ker je odkupil volno od angleških kmetov po ceni, ki je bila za 6 penicjev višja. Kmetje namreč prodajajo volno temu uradu po ceni, ki se določa vsako leto in ki se izračuna na podlagi povprečja cene v zadnjih treh letih. Letos je bila cena odkupa visoka, ker so morali upoštevati visoko ceno v sezoni 1951-52. Wool Marketing Board sporoča, da bo po tej ceni kupoval določeno volno tudi v novi sezoni od 1. maja 1953 do 30. aprila 1954.

Države volne v angleških dominijonih se v kratkem zaključijo, tako da bodo zadnje države v Avstraliji proti koncu julija. V Novi Zelandiji je bila dražnja 18. maja. Novozelandska komisija za trgovino v Londonu je te dni objavila poročilo o razvoju povprečnih cen na Angleskem in v dominijonih, in sicer na podlagi notiranja na dražbah.

Navajamo cene samo nekaterih vrst volne, ki se uporablja za izdelovanje oblake, in sicer v penih za funt za oprano volno, dostavljeno na Anglesko:

vrsta 70's, oktobra 1952 143 penicjev, novembra 147, decembra 154, januarja 1953 156, februarja 158, marca 165, aprila 169, za naslednjo vrsto 64's veljajo naslednja notiranja: 131, 132, 137, 139, 141, 146 in 151.

V zadnjem času se je v angleških dominijonih pojavila kot kupec Sovjetska zveza, zlasti na dražbah v Sydneyu, Melbourneu in Perthu. Njeni predstavniki so ponujali za 5-7% višje cene. Zaradi tega so se običajni kupci pogosto umaknili, ker niso hoteli plačevati tako visokih cen. Sovjetska zveza je kupovala navadno finešne vrste blago kakor »merino« in »comeback«. Splošno so izvedenci mnenja, da so si Rusi hoteli zagotoviti blago pred koncem sezone.

BOMBAŽNE TKANINE V ZASTOJU
»British Cotton Board« je objavil podatke o najnovjšem razvoju bombažne industrije. Poročilo ugotavlja, da je po lanski krizi v bombažni industriji polagoma pričelo nastopati zboljšanje. Kljub temu je bila svetovna

PROMET v pristanišču

Med 2. in 11. julijem se je promet skozi naše pristanišče gibal takole:
TRZASKE IN ITALIJANSKE LADJE
»Gloria M.« je priplula iz Raše s 560 t premoaga in se vrnila prazna. »Maria Cosulich« je priplula iz P. Breira 2668 t železne rude in odplula v Kazablanka natovorjena. »Alfonso Pellegrino« je priplula iz Carigrada s 35 t in se vrnila natovorjena. »Elito« je priplula iz Valence s 573 t in se vrnila s 175 t. »Chioggia« je priplula iz Iskenderuna z 42 t in se vrnila natovorjena. PRIPLULE SO: »Ambrac« iz Benetk s 4738 t, »Maria Lauretana« iz Philippeville prazna, »Bice« iz Ancone prazna, »Manuele« iz Monopolisa prazna, »Valprato« iz Gibutija z 10 t, »Sistiana« iz Capetowna s 188 t, »Tifete« iz Benetk s 88 t starega železa, ODPPLULE SO: »Patrizia« iz Eleusisa natovorjena, »Madox« iz Huelvo prazna, »Primo« iz Aleksandrije natovorjena, »Rosalba« v Port Sudan s 1112 t, »Spu-

mae v Capetown s 1346 t, »Cervara« v Bari prazna, »Anna Maria« v Genova s 152 t, »Prometeo« v Ras Tamuro prazna, »Palmaoliva« v Genova z 2200 ton litega železa, »Ardea« v Gdlnjo s 3500 t premoaga, »Enrie« in Aleksandrije natovorjena, »Blanca« v Konstanco prazna, »Nereide« v Vancouver natovorjena. **GRSKE LADJE**
»Astipaleas« je priplula iz Pireja prazna in odplula v Eleusis z 264 t lesa, »Plotarkis Bessas« je priplula iz Pireja z 271 t blaga, »Kozanie« je priplula iz Pireja s 140 t. »Aristodimos« je priplula iz Smirne s 46 t blaga. **AMERISKA** »New London« je priplula iz Las Piedras z 11.260 t mineralnega olja in odplula v Bahrein. »Express« je priplula iz New Yorka s 128 t tovara. **ANGLESKA** »Sheldrake« je priplula iz Liverpoola s 500 t in odplula v Benetke prazna, »Maloar« je priplula iz Benetk prazna, IZRAELSKA »Meir Dizengoff« je pri-

vesnik SLOV. GOSPODARSKEGA ZDRUZENJA

NOVE IZKAZNICE ZA VSTOP NA ZELENI TRG NA DEBELO
Občina sporoča, da je pri ravateljstvu trga za sadje in zelenjavo na debelo v teku obnova izkaznic za vstop na omenjeni trg.

čjenje dohoda muh v njihove lokale. Med te ukrepe spadajo razne vrste zaves, mreže, steklena pokrivala in razne vrste mušjih lovcev.

3. sodavice (seltz) in umetne mineralne vode srednja cena za 1 litersko steklenico
4. led, srednja cena za stot Lir 320.-

PROMET s cono B in Jugoslavijo
Promet med anglo-ameriškim področjem STO in cono B, ki se registrira v kompenzacijskem računu pri Istrski banki, se je v prvem tromesečju 1953 razvijal takole (v lirah):

Elektro-inštalacijsko podjetje AMBROŽIČ MILAN Trst, Ulica Boccaccio št. 10

GIUSEPPE MASU MILANO VIA G. e. C. VENINI, 81

Bali - Balni obročki Strgalni obročki Balni svornjaki

TUFANI dott. GIUSEPPE Trst - Ul. Gatteri št. 38

D. PIERI Trst Ul. XXX Ottobre 8, tel. 29-812

MARIO BEMBIČ BARVANJE ARTURO RUSSIAN TAPECIRANJE

DARILNE PAKETE ZA JUGOSLAVIJO
INTEREXPORT - TRST BREDÄ RUS MIKULETIČ & MILAN BĀELICA ŽIVKOVIC

Slovenija Vino LJUBLJANA, Frankopanska 11 p. p. 145

GOSTILNA "EX USSARO, Filipičič Ivan TRST - UL. CARDUCCI ŠT. 41

"VINO" - Koper Veletrgovina z alkoholnimi pijačami

KRONIKA

JUGOSLAVIJA IN TRST
Jugoslovska vlada je imenovala prof. Jožeta Zemljaka, šefa Gospodarske delegacije FLRJ, za opolmočenelega ministra FLRJ v Trstu.

POLOŽAJ ŽELEZNISKIH NAMESENOCEV
Dne 7. julija je bil podpisan ukaz ZVU št. 96, ki prinaša dodatke k določilom, ki zadevajo zakoniti status oseba železnice, cestnih železnic in notranjih plovnih prog na britansko-ameriškem področju Svobodnega tržiškega ozemlja.

kakih 200 milijonov lir blaga, medtem ko znaša trenutna izmenjava komaj 50 do 60 milijonov lir na mesec.
MARIBORSKI TEDENI
Letošnji X. »Mariborski tedeni« začenja 3.185 kv. m (lansko leto 1.626). Na njem razstavlja 176 podjetij (lansko leto 113).

Na tržiškem trgu s parketi Za hrastove parkete premalo denarja

Tržaški trg zalaga s parketi Jugoslavija. Tržaški trgovci splošno ne uvajajo iz Jugoslavije že izdelanih parketov, temveč raje polizdelke (frize), ki jih nato dajejo tržaškim žagam v domačo izdelavo.

stroške in dobitek trgovca, da pride do cen na drobno v Trstu. Bukovi parketi I. vrste stanejo v prodaji na drobno 1500-1600 lir, II. vrsta okoli 1350 lir.

Radenska ZDRAVILNI VRELEC SRCE - SETRA LEDVICE ŽENSKA MOTNJE IZ ČRPANOSTI

POSILI Z JUGOSLAVIJO prekoračili jesenski kontingent

V terek se je zaključil letošnji tržiški velesejem. Glavne značilnosti letošnjega sejma smo opisali že v zadnji številki »Gospodarstva«. Vnovič potrjujemo, da je na letošnjem velesejmu splošno vladal optimizem glede bodočih prireditev in možnosti razvoja tržiškega gospodarstva ob naslonitvi na zaledje.

sejmu razstavajo ameriške Ustanove za vzajemno pomoč MSA, ki je pokazala, kaj so storile ZDA za obnovo tržiškega gospodarstva. Omembo zasluži tudi moderna revija, ki je zbudila veliko pozornost.

Načrti za gospodarsko povzdigo bujskega okraja

Desetletni načrt. Na nedavnem zasedanju sveta proizvajalcev v bujskem okraju je bil odobren osnutek desetletnega načrta za razvoj kmetijstva. Osnutek tega načrta bo predložen množičnim in drugim kmetijsko-krovnim organizacijam, da bi o njem razpravljale in dale svoje mnenje.

SILVIO SERIN Import - Export TRIESTE VIA MADONNA DEL MARE 4 TEL. 80-80

CUSCINETTI A SFERE ED A RULLI Utensileria - Strumenti di misura Orodje - Aparati za merjenje

Za pospešitev izmenjave STO - Jugoslavija

Na tiskovni konferenci v trgovinskem oddelku Jugoslovske gospodarske delegacije v Trstu, je dr. Aleš Bებler, podsekretar v državnem sekretariatu za zunanje zadeve, izjavil naslednje:

1953 do sedaj za nad 2 milijardi lir. Ni potrebno posebej poudarjati, kako negativno je vplivala taka politika na interese Trsta, kar Jugoslavija kljub želji njenih gospodarskih krogov ni mogla izpustiti vseh možnosti, ki jih lahko nudi Trst kot internacionalno tržišče in močnejše industrijsko središče.

Table with 4 columns: Year, Category, Value 1, Value 2. Rows include orna zemlja, in vrstvi, sadovnjaki, vinogradi, travniki, pašniki, gozdovi, ostala zemlja, Skupaj.

ZNIZANJE CEN MOKI IN KRUHU
Ker se letos obeta bogata žitna letina, se že zdaj čutijo njene blagodejne posledice. Dne 1. julija so bile znizane cene beli moki od 105 na 80 dinarjev, belemu kruhu od 120 na 80 dinarjev, krušni moki od 42 na 36 dinarjev in kruhu iz te moke od 42 na 37 dinarjev.

Colonello Gottardo & C. - Zaloga istrskih in vipavskih vin ter kraškega terana

EXPORTDRVO ZAGREB
PROIZVODI RENOMIRANEGA SLAVONSKEGA LESA

MARULIČEV TRG 18 - Pošt. pred. 197 Telefoni: 37-323, 36-251, 37,844 - Teleg. EXPORTDRVO - Zagreb

ŽAGAN TRDI IN MEHKI LES HRASTOVE DOGE CELU LOZNI LES DRVA OGLJE RETORTNO SLADKO OGLJE HRASTOVI, BUKOVI IN DRUGI FURNIRJI VEZANE, PANEL PLOŠČE HRASTOVI IN BUKOVI PARKETI ZABOJI, SODI OPREMA IZ UPOGNJENEGA LESA RAZNO DRUGO POHISTVO IN OPREMA LESENI IZDELKI ZA DOMAČO UPORABO MIZARSKO ORODJE IN DRUGI LESENI IZDELKI

PREDSTAVNIŠTVA: LONDON W 1, HEDDON HOUSE, 149-151 REGENT STREET ZUERICH, GENERAL WILLE STRASSE 10 ALEXANDRIE, 9 RUE STAMBOUL

TRŽNI PREGLED

Tržaški trg

KAVA
 TRST. Neobičajno nizka temperatura v Parani in Sao Paulu je povzročila veliko škodo nasadam kave v Južni Ameriki. To je povzročilo znatno napredovanje cene kave. Mnogi brazilski trgovci so začasnoma prenehali ponujati blago, ker si niso na jasnem glede nadaljnega razvoja tržne cene.
 Zadnje kvotacije kave na viru proizvodnje so naslednje: **brazilska kava** v dolarjih za 50 kg fob: Rio N. Y. 5 59,50; Rio N. Y. 3 62; Santos Superior 65; Santos extra prime crivello 18 70; Victoria 5 good to large bean 55,25; **srednjameriška kava**: v dolarjih za 50 kg cif: Haiti naravna ne kvotirana; Salvador ne kvotirana; Kostarika ne kvotirana; arabska kava, v šilingih za 50 kg cif: Girma 408; Moka Hodeidah 1 460; afriška kava, v šilingih za cwt: Uganda prana in prečiščena 383; **indonezijska kava**, v holandskih florin-ih za 100 kg cif: Bali Robusta 10-12% nečistoče 377.

Povprečne cene ocarinjene kave od uvoznika do grosista: v lirah za kg neto ponovno pretehtano: brazilska: Rio N. Y. 5 1280; Rio N. Y. 3 1300; Santos Superior 1380; Santos E. P. crivello 18 1400; Victoria 5 good large bean 1280; **srednjameriška kava**: Haiti naravna 1390; Salvador 1450; Kostarika 1530; arabska: Girma 1270; Moka Hodeidah 1 1345; afriška: Uganda prana in prečiščena 1190; **indonezijska**: Bali Robusta 10-12% nečistoče 1180.
 Zgoden jenski mraz je v Braziliji povzročil za 300 milijonov dolarjev škodo na plantažah kave. V državi Parani je bilo uničenega 50% vsega pridelka, ki so ga letos cenili na 3 milijone vrec. Škoda v državi Sao Paulo znaša 10%.

SLADKOR
 TRST. V zadnjem tednu je bilo število sklenjenih kupijev s sladkorjem zelo omejeno. Omejevalna vredna je le nabava angleške sladkorja v kristalu in sicer po 123 dolarjev za tono cif prihod. Blago pripravljeno v prosti luči stane 85-88 lir kg fob skladišče. Blago v tranzitu pripravljeno za vkrcaenje stane 130 dolarjev za tono cif. Češko-slovaška in Madžarska sprejemata naročila proti izročitvi blaga začeniši s septembrom in sicer: Madžarska po 120 dolarjev tona cif Trst, Češko-slovaška pa ni še določila cene.

KAKAO
 TRST. Na trgu s kakavom vlada mrtvilo. Opaziti ni bilo nobene važnejše izpremembe pri cenah na viru proizvodnje. Acera fair fermented stane 846,50 dolarja za 1000 kg cif proti takojšnjemu vkrcaenju. Kvotacije v Londonu so: 284 šilingov za vrečo 50 kg cif. Malenkostno je povpreševanje iz Avstrije.

POPER
 TRST. Cene na viru proizvodnje so nekoliko popustile. Navajamo zadnje kvotacije: Muntok bel poper proti vkrcaenju julija v Singapuru 1200 šilingov za 50 kg cif prihod; Lampong črn poper tipa »Saratwaka« 1040 šilingov za 50 kg cif prihod; Lampong special 1080 šilingov za 50 kg cif prihod; Malabar proti vkrcaenju v juliju v indiskem pristanišču 1100 šilingov za 50 kg cif prihod; Nigeria 2/3 šilinga za libra cif.

Italijanski trg

V zadnjem tednu so na italijanskem trgu precej popustile cene žita, moka, krme in sadja. Težko ozračje vlada na trgu z živino. Cena vina je zopet napredovala. Celotno nastopa v kupčiji brez popuščanja, ki ga je treba pripisati poletni sezoni.
 Cena žitu je popustila očividno zaradi navala novega žita. To popuščanje seveda ne pomeni zopet cene, ki jo je država določila za prosivoljni odkup. Za sevelno in srednjo Italijo (izven pokrajin Lazio, Abruzzi in Grosseto) velja cena 6800 lir za stot; za italijanske otoke, Kalabrijo in Lukanijo velja cena 7300, medtem ko je bila za trdo žilo določena cena 7550-8050 lir. Računajo, da bo odkup dosegel 16 milijonov stotov. Po podatkih statističnega urada bo letošnji pridelek pšenice dosegel 81 milijonov stotov, po drugih cenitvah pa ne bo presegel 75-76 milijonov stotov.
 Na trg so prišle večje količine sadja, kar je seveda pozitivno cenovno navzdol; to velja zlasti glede breskev.

KRMA
 Aleksandrija. Majsko novo seno suho 2600-2800, detelja 2400-2600, slama v balah nova 650-750 lir za stot.
 Parma. Majsko seno 2000-2100, pšenična slama 1200-1300 lir za stot.

KAJICA
 Montebelluno (Treviso). Cena na debelo, dva komada 47-48. Izvozna kupčija zelo živahna.
 Perugia. Sveža jajca 24.500 lir za tisoč komadov.

ZITARICE
 PADOVA. Cene veljajo za stot fco vagon ali kamion brez davkov: mehka pšenica fina 6900-7000, dobra 6800-6900, navadna 6600-6700; koruza marano 7700-7800; ameriška hibridna koruza pshister 6800-7000; bela koruza 7500-7600; oves 5700-5750; inozemski oves 4450-4550; pšenična moka tipa »OO« 9550-9700, tipa »A« 9100-9250, tipa »B« 8800-8900, tipa »C« 8500-8600; pšenični otrobi 3900-3950; pšenični zдроб (gries) 10.700-10.800, tipa »L« 10.200-10.300; bela koruza moka 8600-8800; koruzni otrobi 3800-4000 lir.

VERCELLI. Cene na trgu na debelo fco skladišče prodajalca: neoluščeni riž: navaden 6300-7000; Pierrot 6500-7000; Pierrot 6500-7000; Ardizzone 6700-7300; Roncarolo 6100-7100; Allorio 6500-7000; Maratelli 6900-7500; Rizzotto 6800-7400; Razza 77 7300-8000; R. B. 7600-8600; Sesia 700-7900; Arborio 1060-8300. **OLUŠČENI RIŽ**: navaden 9900-7000; Pierrot 10.800-11.000; Roncarolo 11.200-11.700; Ardizzone 11.200-11.700; Maratelli 12.000-12.400; Razza 77 13.200-13.700; R. B. 13.300-13.900; Arborio 15.000-16.000 lir.

ZIVINA
 LODI. Cene za kg žive teže fco hlev brez davkov: klavna živina: voli I 260-340, II 230-255, III, 190-195; krave I 225-315, II 165-220, III, 110-160; bik I 270-330, II 215-265, III, 170-210; junci in junice I 280-330, II, 250-275, III, 190-245; teleta 430-490, II, 300-420, III, 210-290; živina za reajo: voli na delo 280-340.000 lir par; junci I do 2 let 150-210.000 lir par; teleta do 1 leta 80-120.000 lir par; krave mlekarike 70-180.000 lir par; prašički za reajo 18-20 kg 270-280 lir kg, suhi prašički 40-50 kg 300-310; suhi 40-80 kg 290-310; debeli prašički 130-150 kg 275-285, 150-180 kg 275-280, nad 180 kg 275-280.
 Cena telec v Lombardiji je od maja 1952 do maja 1953 nazadovala za 19%, medtem ko je cena volov padla za 13% in juncev 16%. Cene so nazadovale zaradi večje notranje ponudbe, pa tudi uvoz se je kljub vsem omejitvam nadaljeval. Tako je bilo leta 1952 v teku prvih štirih mesecev uvoženih 15.159 konj, v letu 1953 v istem razdobju 18.994, govoda leta 1952 12.345, leta 1953 16.370, svežega in zmriženega mesa 15.093 ton in 13.097 v letu 1953.

PERUTNINA
 MILAN. Race žive 500-550; kokoši žive 525-575, mrtve 725-800, inozemske kokoši žive 525-550, mrtve 500-550; gosi za pitanje 400-1200; golobi živi 700-750 lir kg, mrtvi 850-900, piščančji živi I 650-875, II, 650-700; piščančji inozemski 550-600; piščančji mrtvi I 1050-1150, II, 875-925; purani živi 650-700, inozemski purani 525-575; zajci živi 380-480, mrtvi s kožo 460-520, brez kože 480-550 lir kg.

MLECNI IZDELKI
 LODI. Cene za kg brez davkov: emiljsko maslo 720-730; čajno maslo 800-815; uvoženo argentinsko maslo I 770-

780, II, 740-750; lombardsko maslo iz smetane 710-730, II, 610-620; trdi sir krajevne proizvodnje 1951 majski 830-950, zimski proizv. 1951-52 830-860, proizv. 1952 majski 740-760, zimski 1952-1953 730-750; sbrinz svež 450-470, postan 570-610; emmenthal svež 480-510, postan 530-560; emmenthal originalen (švicarski) 800-850; provolone svež 490-470, postan 510-530; italico svež 350-420, postan 420-440; taleggio svež 240-265, postan 350-370.

OLJE
 FIRENZE. Za kg fco proizvodnja brez davkov: oljivo olje extra do največ 1 stop. kislin. 465-475, do največ 1,5% kislin. 455-465, do največ 2,5% kislin. 445-455, do največ 4% kislin. 435-445; dvakrat rafinirano »A« 470-480, »B« 400-415; sremensko olje navadno 345-355; olje iz zemeljskih lesnikov 380-390.

KOZE
 TURIN. Za kg surovih kož fco skladišče: voli in krave v glavo in parklji nad 40 kg 280-310; do 40 kg 270-300; teleta (kvadrat) brez glave in parkljev 3-6 kg 900-1000, 12-20 kg 530-540; konji 210-220; ovni suhe kože I, 1-1,3, 680-700; ovni 1,3-1,6 700-750; ovni surove osoljene kože 3,5-4 270-290; koze 12-14 kg duat 975-1000; zložljivi 30-32 kg 100 kož 1540-1650; jagnjeta 55-70 kg 100 kož 950-1100.

GENOVA. Kože iz čezmorskih dežel: Južna Afrika: osoljene suhe: 80/20, 20/30 lbs 420-440; 80/20, 30-40 420-440; suhe kože: I, in II, 50/50, 18/20 490-510; III in IV, 50/50, 16/18 390-400; rejčeta vsake teže 210-230; Abesinija: suhe kože 40-60-10 lbs 0/4 410-430, 40/4 460-480; 40/50/10 8/12 lbs 420-430, 40/50/10 12 in več lbs 370-390; Eritreja: carovana suhe originalne kože 30/40/30 7/8 kg 320-330 lir kg.

PAPIR
 FIRENZE. Cene za kg fco papirnica: beli tiskovni papir 140-160; srednje kakovosti za pisanje 155-170, fin za pisanje 185-300, barvani za lepake 70-195; tiskovni barvan srednje kakovosti 160-170; ovojni fin 150-220; svili karton 70-75 lir kg.

VIDEM. Cene za kg fco, papirnica brez davkov: ovojni papir navaden 60-110, fin 140-185; srednje kakovosti za pisanje 150-160, fin za pisanje 210-260; ovojni tenek za pomaranec 220-230; beli karton 100, siv karton navaden 55 lir.

MEDNARODNA TRŽIŠČA

CHICAGO		16/VI	30/VI	14/VII
Pšenica (stot. dol. za bušel)		193 $\frac{1}{2}$	190 $\frac{1}{2}$	191 $\frac{1}{2}$
Koruza " " " "		150 $\frac{1}{2}$	154 $\frac{1}{2}$	152 $\frac{1}{2}$
NEW YORK				
Baker (stot. dol. za funt)		30 —	30 —	29 75
Cin " " " "		92 50	93 75	81 —
Svinec " " " "		13 50	13 30	13 50
Cink " " " "		1 —	1 —	10 50
Aluminij " " " "		20 50	20 50	20 50
Nikej " " " "		60 —	60 —	60 —
Bombaž " " " "		34 16	34 15	34 06
Z. srebro dol. za steklenico		196 —	194 —	194 —
LONDON				
Cin (f. šter. za d. tonu)		677	667 $\frac{1}{2}$	620
Cink " " " "		70 $\frac{1}{2}$	72 $\frac{1}{2}$	72
Svinec " " " "		88 $\frac{1}{4}$	90 $\frac{1}{2}$	88
SANTOS				
Kava Santos C (kruzejrov za 10 kg)		208.10	210	230.—

V zadnjem času se na mednarodnem trgu pojavlja večje nihanje cen različnejših surovin. Zlasti velja to za kmeičske pridelke, ki so povdženi vremenskim razmeram. Tako je n. pr. nenaden mraz v Braziliji zelo poškodoval nasade kave in tako pomislili cene navzgor. Na trgu s kavo je nastala nenavadna nervoznost. Tudi trg žitom je bil nekoliko nemirnejši. Glede sladkorja utegne prinesiti kakšne novice mednarodna konferenca v Londonu.

ZITARICE
 Združene države so napovedale skrcenje površine posejane s pšenico za prihodnje leto. To je takoj povzročilo skok cene na čikaški borzi. Cena se je povzpela od 192 1/2 na 197 1/2 stotinke dolarja za bušel proti izročitvi v juliju. Toda proti koncu tedna je cena pšenice zopet padla in se zaključila na 190 1/4 stotinke dolarja za funt. Obseg napovedanega skrcenja posejane površine ni prišel do pravega izraza, ker so na zalogi še velike količine starega žita. Cena koruze je bila čvrstejša in se je v tednu do 10. julija dvignila od 154 1/4 na 155 1/8 stotinke dolarja za funt proti izročitvi v juliju.

SLADKOR, KAVA, KAKAO
 Cena sladkorja v Chicagu ne kaže posebnih sprememb. V tednu do 10. julija je za malenkost nazadovala, in sicer od 3,59 na 3,56 proti takojšnji izročitvi. Nenaden nastop jenskega mraza v Braziliji je povzročil na nasadih kave veliko škodo. Poškodovani so zlasti nasadi v državah Parani in Sao Paulu. Pridelke kave v Braziliji se utegne zmanjšati kar za 6 milijonov vrec; doslej je pridelal cenili na 18 milijonov vrec. Škodo cenijo na 300 milijonov dolarjev. Poročilo o tej vremenski nesreči je toliko bolj vplivalo na cene, ker se bodo posledice sedanje škode čutile še prihodnja štiri leta. Cena kave je v New Yorku poskočila v tednu do 10. julija od 56,40 na 58,25 stotinke dolarja za funt. Nekoliko je napredovala tudi cena kakava, in si-

cer od 32,45 na 33,3 stotinke dolarja za funt.

KAJICA
 Cena kavčeka je v zadnjem času kazala nekoliko večji odpor. Cena se je dvignila od 19 1/4 na 19 1/2 penja za funt proti izročitvi v juliju, in sicer za vrsto R.S.S. Svetovno produkcijo naravnega kavčeka v prvem polletju letošnjega leta cenijo na 825.000 ton, medtem ko je potrošnja v istem razdobju lanskega leta dosegla 790.000 ton.

VLAKNA
 Poročila govoriyo o škodi, ki jo je napravilo slabo vreme tudi bombažu, Ameriško ministrstvo za kmetijstvo je objavilo, da bo površina zasajena z bombažem na 246 milijona akrov. Vremenske megzde so v državi Teksasu povzročile veliko škodo bombažu. Cena v New Yorku je ostala v bistvu neizpremenjena — 34,24 stotinke dolarja za funt 10. julija proti 34,10 pred tednom. Cena volne v New Yorku je napredovala od 137 na 142,5 stotinke dolarja za funt proti takojšnji izročitvi, v tednu do 10. julija. Cene v Londonu v penjih za funt: mikana 64 SB proti takojšnji izročitvi v septembru 147 1/2 (kupna) in 151 1/2 (prodajna); plačana je bila cena 147 1/2 proti izročitvi v oktobru 140 3/4 in 141. Juta v Kalkuti First Pakistan 109 (110,8 teden poprej) rupij za maund, ki tehta 82 funtov; v Londonu Mil First 98 funtov šterlingov za tono (99 teden poprej). Cena bombaža v Aleksandriji: karnak good 62,91 (61,92 teden poprej) talarja "a" kantar; asmuni proti izročitvi v avgustu 52,12 (52,32 teden poprej). Cene volne v Franciji (Roubaix) 1570 frankov za kg proti izročitvi v juliju (1550 frankov teden poprej).

KOVINE
 Cena elektrolitičnega bakra v New Yorku je napredovala od 26,80 na 27,75 stotinke dolarja za funt proti izročitvi juliju; cin je nazadovaj od 82 na 79,75, medtem ko je cena svineca ostala neizpremenjena pri 13,50 stotin-

Vestnik KMEČKE ZVEZE

SEDEŽ: TRST - ULICA FABIO FILZI ŠT. 10 I. - TELEFON ŠT. 54-58

Kaj moraš vedeti o mleku

Mlekarstvo je ena izmed važnih panog našega kmečkega gospodarstva. Pogoj za uspešno mlekarstvo so vsoka mlečnost, ki jo dosežemo s skrbno rejo, dobra in poceni krma (travnike in pašnike je treba izboljšati), prava in vestna molža dobra kakovost mleka.

Najvažnejša redilna snov v mleku je tošča. Čim več maščobe je v mleku, tem več je vredno in tem okusnejše je. Mlečna tošča je v sveže namoženem mleku porazdeljena enakomerno po vsej tekočini, ko se mleko umiri in ohladi, splavajo lažje toščenke kroglice na površje in tvorijo plast smetane. Ko prodirajo skozi mlečne plasti, morajo kroglice premagati precejšen odpor. Ta je tem manjši, čim manjša je plast mleka. Zato dobimo največ smetane v plitvih nizkih in gladkih latvicah. Če so stene hrupave, obvisi na njih mnogo smetane. Pri stresanju — pinjenju — toščenke kroglice popokajo, mast pa se združi v zrna, nastaja presno maslo.

Beljakovine so v mleku razpršene. Najvažnejše so kazeini ali sirnine in albumini. Sirnine se sedajo pod vplivom kisline (mlečne, soine, žveplane, oetne) in pod vplivom sirišča (izvleček iz sluznice telečjega želodca, ki se prodaja v obliki tekočine ali prahu). Albumin se strdi pod vplivom vročine že pri 70 stopinjah C in tvori na dnu posode tanko plast. Veliko albumina ima mlado mleko-mlečava ali kolustrum. Albumin je lahkoprebavna vrsta beljakovine.

Mlečni sladkor je važen za prehrano. V mleku je v raztopljenem stanju. Mlečniokislinske glivice ga pretvarjajo v mlečno kislino, ki povzroča zakisanje mleka. Ta sprememba se vrši v poletnem času zelo naglo. Pozimi, ko je temperatura nizka, se mlečno-kislinske glivice ne morejo razvijati, zato ostane mleko dolgo časa sveže.

Najugodnejša temperatura za mlečno-kislinske glivice je 20-25 stopinj C. Če mleko prekuhamo, te bakterije uničimo, na njih mesto pa stopijo mašeno-kislinske bakterije, ki razkrajaajo beljakovine, če mleko dalje časa stoji (mleko porjavi in nazadnje segnje).

Rudniške snovi so deloma razpršene, deloma raztopljen. V mleku so velikega pomena, ker pospešujejo rast in utrjuje kosti. Sveže zdravo mleko je pozitivno bele barve, poleti pa malo rumenkaste (razstinska barvila). Takoj po porodu je mleko, zlasti od dobrih molznic, rdečkasto in rumeno. Sveže mleko ima prijeten sladkast okus ter živalski duh (kuhali-mleko v odkriti posodi). Polno mleko pri vretju kipi, noseto pa vre kot voda.

Vime in tvorba uleka. Mleko se tvori v grozdstih žlezah — jagodiceh ali

alveolah, iz snovi, ki pridejo po krvi v vime. Alveole imajo podolgovato, hruskam podobno obliko, so pa zelo majhne (v eno kubični milimeter jih gre okoli 400). Celotno število alveol v vimenu znaša nekako 2 milijardi. Dobre molznice jih imajo več, slabše manj. Vsaka alveola je obdana s krvnimi žilicami, dojavčnicami in odvočnicami, ki odnašajo snovi, iz katerih se tvori mleko, odnašajo pa odpadline. Te žilice se združujejo v veliko žilo dovodnico in odvodnico, ki se vidita na vampu že od zunaj. Notranja stebila alveol je obdana z malimi celicami, ki predelujejo sestavine krvi in mezege v mleko.

Nastalo mleko se zbira v notranjosti mehurčka in steče po fini cevčici v večjo, te večje se združijo v glavno cevko, ki vodi v zbirališče ali cisterno. Ta pa se zožuje v seskov kanalček, ki ga zapira mala mišica, sfinkter imenovana.

Vime drži 2-3 litre mleka, ker pa namolzem pri dobrih kravah pri vsakem obroku 6-8 litrov mleka, je to zmanjšanje, da se v vime mleko v glavni meži molžo. Zato moramo molziti krepko in nepretrgoma.

Dobre molznice imajo veliko in mehko vime, ki je pred molžo napeto, po molži pa ohlapno. Če tako vime polpiljemo, se čuti pod prsti zrnavo, v njem so namreč dobro razvite mlečne žleze, ki predstavljajo velik in izvrsten aparat za proizvajanje mleka. V mesnatem in mastnem vimenu je pre malo prostora za mlečne žleze.

Mastno in mesnato vime po molži je malo ohlapno in je skoro zanesljivo znamenje slabe mlečnosti.

Molža, Mleko pridobivamo z molžo. Prav molzeno, če posnemamo sesanje teleta, ki seskov ne vleče, ampak iz njih mleko le stiska. Najbolji način je švicarski način molže, ker molzemo s celo roko. S palcem in kazalcem primemo sesek zgoraj, da mleko ne more nazaj v vime, z ostalimi prsti pa ga krepko iztisnemo. Najprej molzemo prva dva, nazadnje pa še zadnja dva seska. Molziti moramo krepko in brez odmorov. Nazadnje izmolzemo s krepkim posegom navzgor z obema rokama še vsak sesek posebej, da ne ostane nobena kapljica mleka v vimenu. Če molzemo površno, oslabi delovanje žlez. Mlečnost se zmanjša, zadržalo mleko pa povzroča tudi obolenje vimena (volčice). Dokazano je tudi, da so zadnji kurci mleka najbolj mastni. Kdor slabo molže, pokvari lahko najboljšo molznico, oskuduje se pa tudi gospodarsko, ker dobi malo in slabo mleko.

Molzeno vedno ob določeni uri trikrat na dan. Če mislimo, da bomo dobili z dvakratno molžo več mleka, se motimo, kajti čim manjši so preslečki med posameznimi molžami, tem več

Plutovine in IZDELKOV

Prejemo molžo poskrbimo, da je hlev svažen. Krmljenje, nastiljanje ali krtačenje živine med molžo ni umestno. S tem živini vzemirjamo in zaprašimo mleko. Preden sedemo k živali, jim umijemo z mlačno vodo vime in ga zbriseho s snažno krpo. Pri pomivanju ne polivamo vode po tleh, ampak ulivamo v posodo. Ko vime brisemo, zbriseho tudi okolico vimena, da se nam ne natrosi med molžo prah in dlaka v mleko. Roke imejmo snažne in suhe. Molzemo sede, da opravimo delo hitro in temeljito. Neposredno pred molžo živine z roko podražimo. Na krava mleko prepusti. Prve curke mleka pomolzemo v posebno posodo, ker je navadno polno bakterij in nesnaga. Nikoli pa ne naredimo tega v steljo, ker s tem število škodljivih bakterij še pomnožimo.

„PARK HOTEL“ na Bledu

Mednarodno znani hotel, ki leži tik ob pravljnem Blejskem jezeru, nudi cenjenim gostom s svojim komfortom, priznano, izbornu kuhinjo in odlično restorano prijeten odoh. Informacije in prenočitve za skupine in posameznike neposredno pri upravi hotela, telefon št. 338 in 248, 200 ležišč — Tekoča hladna in topla voda — Kavarna — Bar v kazi — Lastne garaže in teniški igrišče.

IMPEXPORT

Trst, ulica Cesare Battisti št. 23 - Tel. 44-208

UVAŽAMO : Gradbeni material in vsakovrsten les
 IZVAŽAMO : Tekstile, kolonialno blago in vsakovrstne stroje

FRATELLI

NASCIMBEN

UVOZ - IZVOZ

NADOMESTNI DELI ZA AVTOMOBILE

IN ZASTOPSTVA

BOSCH - MARELLI - MERCEDES

Dovršeno opremljena delavnica za popravila električnega pribora in nadomestnih delov za avtomobile.

TRST - UL. CORONEO, št. 39 - Tel. 24-955

SUDEXPORT

E. JOSIPOVIČ
 IMPORT - EXPORT
 TRST - UL. MAZZINI ŠT. 15 - TEL. 24-181
 PUNTO FRANCO „ 28-328

Izvršujemo vse posle trgovinskih operacij

Specializirano podjetje za tranzitne posle
 Pošiljamo DARILNE PAKETE z vsakovrstnimi predmeti. - Za hitro in točno dobavo obračajte se na nas

Prezjemamo zastopstva poslovnih interesov

KOOPERATIVA-SLOVENIJA

ZADRUŽNO PODJETJE ZA UVOZ IN IZVOZ - TEL. 23-048/21-053
 LJUBLJANA, MIKLOŠICEVA C. 6/II, P. P. 75

Odkupuje in izvažava vse vrste žagane in tesanega lesa, železniške prage, hrastove doge, drva, oglje in ostale gozdne sortimente

Ribarič Ivan

Zaloga trdega goriva in lesa
 URAD:
 TRST - ULICA CRISPI ŠTEV. 14 - TELEFON 93-502

SKLADIŠČE:
 ULICA DELLE MILIZIE ŠT. 12-19 TEL. 96-510
 UVOZ IZVOZ

PRIZNANA STAVBENO POHIŠTVENA
 MIZ